

www.Ketab.ir
کتابخانه

7100

د.

۱

نسخه

مکتبی

هنر، معماری و معماری اسلامی در خفصیان

در افریقیه (قرون وسطی، قفہ شهر

دکتر محمد رضا شهیدی پاک

دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز

مروه تاریخ

سرشناسه	شهیدی پاک، محمد رضا، ۱۳۴۱
عنوان و نام پدیدآور	هنر، شهرسازی و معماری اسلامی در عهد حفصیان در افریقیه در قرون وسطی، قفه شهری
مشخصات نشر	محمد رضا شهیدی پاک قم: سرای کتاب، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۹۳
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۸۰-۹-۰
وضعیت فهرست نویسی	فبا
موضوع	هنر اسلامی - افریقیه
موضوع	معماری اسلامی - افریقیه
رده بندی کنگره	۷۳۸/۹۱۳۹۶ N
رده بندی دیویی	۷۰۹ ۶۱
شماره کتابشناسی ملی	۱۹۶۰۷۴۳

انتشارات سرای کتاب

تلفن: ۰۹۱۰۷۷۱۷۱۸۷

شناسنامه:

عنوان کتاب: هنر، شهرسازی و معماری اسلامی در عهد حفصیان در افریقیه در قرون وسطی، قفه شهری

مولف: محمد رضا شهیدی پاک

ناشر: سرای کتاب

تیراژ: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۷

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

همه حقوق مادی و معنوی متعلق به مولف است

فهرست مطالب

پیشگفتار: هنر، مهمترین راه درک کلی، : فلسفه هنر.....	۱۰
باب اول: مقدمه تاریخی و چیستی هنر اسلامی:.....	۱۲
فصل اول: سیر تاریخ هنر اسلامی:.....	۱۲
قسم اول: مدارس هنر در جهان اسلام:.....	۱۲
قسم دوم: قرآن و حضرت محمد ص عامل پیوستگی و استمرار هنر اسلامی	
:	۱۳
فصل دوم: تغییر مفهوم هنر، از یونان باستان تا دوره معاصر:.....	۱۴
فصل سوم: سیر تاریخی ملل بوسیله هنر:.....	۱۵
فصل چهارم: جایگاه مکاتب هنر اسلامی در تاریخ هنر جهانی:.....	۱۶
فصل پنجم: چیستی هنر اسلامی:.....	۱۷
فصل ششم: افریقیه و حکمت معنوی اماکن مقدس.....	۱۷
باب دوم: تقسیمات هنر در تاریخ جهان:.....	۱۹
فصل اول: هنر های تجسمی در دوره حفصیان:.....	۱۹
فصل دوم: هنر های نمایشی در دوره حفصیان:.....	۱۹
فصل سوم: هنر های شنیداری:.....	۲۰
باب سوم: تاریخ و جغرافیای افریقیه و دولت حفصیان:.....	۲۱
فصل اول: سیمای اجمالی دولت حفصیان (۶۲۵هـ-۹۸۳هـ-۱۰۷۴م)	
:	۲۱
فصل دوم: نظام اداری حفصیان:.....	۲۲
فصل سوم: محدوده جغرافیایی و تاریخ سیاسی حفصیان (۶۲۵-۹۸۳):.....	۲۳
فصل چهارم: انعقاد خلافت حفصیان در مرز با اروپا:.....	۲۴
فصل پنجم: زمینه و علل سقوط دولت حفصیان:.....	۲۶

باب چهارم: سیمای اجمالی هنر دوره حفصی و موضوعات آن:.....	۲۷
فصل اول: سبک ترکیبی هنر در عهد حفصی:.....	۲۷
فصل دوم: تنوع اشیا موضوعات هنر حفصی: تاریخ موزه ای حفصیان: ...	۲۸
باب پنجم: هنر های تجسمی عصر حفصیان، معماری اسلامی در افریقیه حفصی:.....	۲۸
فصل اول: معماری اسلامی در دوره حفصی:.....	۲۸
فصل دوم: مدرسه در معماری حفصیان - کاربرد سبک مدجن و موریسکی:.....	۲۹
فصل سوم: بناهای مذهبی در معماری افریقیه:.....	۳۱
قسم اول: سبک جدید معماری ترکیبی:.....	۳۱
قسم دوم: مسجد قصبه در تونس (جامع موحدی) (۶۲۸ - ۶۳۲):.....	۳۱
قسم سوم: کاربرد بیت الصلاه در معماری افریقیه:.....	۳۲
قسم چهارم: جامع هوا و معماری سنتی افریقیه:.....	۳۳
قسم پنجم: - جامع زیتونه شناسنامه هنر افریقیه:.....	۳۳
قسم ششم: : تاج حفصی نشانه معماری افریقیه:.....	۳۵
قسم هفتم: توسعه کمی و کیفی محراب در عصر حفصیان:.....	۳۶
فصل چهارم: معماری خانه ها در دوره حفصی:.....	۳۷
قسم اول: ویژگی جذاب خانه حفصی:.....	۳۷
قسم دوم: عناصر ویژه خانه حفصی:.....	۳۸
قسم سوم: شکل عمومی خانه حفصی:.....	۳۹
قسم چهارم: نمونه خوانی شواهد باستانی معماری خانه حفصیان:.....	۳۹
قسم پنجم: خاستگاه تاریخی خانه حفصیان:.....	۴۰
قسم ششم: وصف اجزا خانه های تونس در دوره حفصی:.....	۴۰
قسم هفتم: معماری مدرسه در دوره حفصی و توسعه سبک ایرانی: طراحی	
شهر با مدارس: چهار ایوان ایرانی:.....	۴۱
فصل پنجم: گنبد تونس در عهد حفصیان:.....	۴۳
قسم اول: پیشینه گنبد تونس:.....	۴۳

قسم دوم : تکامل و استمرار گنبد تونس :	۴۴
فصل ششم : هنر خط - نظریه تمدنی ابن خلدون ، مرگ خط و تمدن -	
خطوط افریقیه :	۴۵
قسم اول : کاربرد خط مغربی در دوره حفصیان و نظر ابن خلدون در رابطه	
بین خط و تمدن :	۴۵
قسم دوم : کنیه زیتونه نماد تاریخی تطور خط در افریقیه :	۴۶
قسم سوم : کتابت قرآن به خط تونس در عهد حفصی - قران ابی :	۴۶
فصل هفتم : هنر نقاشی در دوره حفصیان :	۴۷
قسم اول : پیشینه نقاشی در افریقیه :	۴۷
قسم دوم : توسعه نقاشی افریقیه عهد حفصیان :	۴۸
باب ششم : شهرسازی اسلامی در دوره حفصیان : فقه در شهرسازی : کاربرد	
اجتهاد در طراحی و معماری شهری : ابن الزامی در احکام البنیان :	۴۹
فصل اول : قصبه تونس و شهرک سلطنتی حفصیان :	۴۹
فصل دوم : انتقال پایتخت افریقیه از قیروان به تونس : تاسیس دولت - شهر	
تونس :	۵۰
فصل سوم : شهرسازی حفصیان و نقض نظریه خاورشناسان در مورد شهر	
سازی اسلامی در قرون وسطی :	۵۰
فصل چهارم : نقد دیدگاه بنت در مورد شهر سازی اسلامی در قرون وسطی :	۵۲
فصل پنجم : تاسیس دولت - شهر تونس به عنوان پایتخت :	۵۳
فصل ششم : فقه شهر و تولید ابتکاری فتاوی کلاسیک آن در تونس عهد	
حفصیان : اجتهاد در شهرسازی :	۵۳
قسم اول : شهرسازی پیامبر ص : پیشینه فقه شهر و شهرسازی در تمدن	
اسلام - :	۵۳
قسم دوم : مستلزمات عقلیه و اصول فقهی حاکم بر فتاوی و نوازل و رفتار	
فقهی در طراحی شهری :	۵۴

قسم سوم : ابن الرامی مهندس و فقیه و ابتکار قوانین شهر سازی : فقه	
شهر - اجتهاد در مسائل شهری :	۵۵
فصل هفتم : تأسیسات عمرانی در دوره حفصی - زیر ساخت های ابی شهر :	
تاسیسات زیربنایی شهر : و آثار سیاسی مذهبی و اجتماعی و چشم انداز شهری	
ان :	۵۷
قسم اول : فهرست تأسیسات شهری تونس و افریقه :	۵۷
قسم دوم : تأسیسات ابرسانی در شهر ، قنات :	۵۷
قسم سوم : طراحی شهر با تأسیسات ابرسانی شهری : صهریج و مواجل :	
آب انبار، صهریج، مواجل، سانیه :	۵۹
قسم چهارم : طراحی شهری با تأسیسات آبرسانی ، میضاة و ساقیه و	
حمام :	۵۹
قسم پنجم : طراحی شهر افریقه با حمام :	۶۰
قسم ششم : طراحی شهر با تأسیسات کاروانسرا رباط، قصر :	۶۰
قسم هفتم : تأسیسات دریایی شهر بندر تونس : دارالصناعه :	۶۱
باب هفتم : صنایع دستی افریقه عصر حفصیان - پارچه - چوب - شیشه - در	
هنر افریقه - عهد حفصیان : کاربرد چوب در هنر دوره حفصیان :	۶۲
فصل اول : سابقه صنایع دستی چوبی در افریقه :	۶۲
فصل دوم : صنایع چوبی عصر حفصیان :	۶۳
فصل سوم : نساجی و بافندگی و فرش در عهد حفصیان :	۶۳
باب هشتم : هنر های نمایشی در عهد حفصیان در افریقه :	۶۴
فصل اول : هنر موسیقی در دوره حفصیان :	۶۴
فصل دوم : توسعه موسیقی اندلسی در افریقه :	۶۵
فصل سوم : مراحل تکامل موسیقی در افریقه از ایران تا افریقه - مدح نبوی	
در موسیقی افریقه :	۶۶
قسم اول : مدرسه ایرانی زریاب از ایران تا اندلس تا افریقه : موسیقی نوبه :	
..... :	۶۶

فصل چهارم : مجالس رسمی و دولتی موسیقی و رقص صوفیانه (Music and	
maystic Dance) در عصر حفصیان:	۶۷
فصل پنجم : کاربرد انواع آلات موسیقی در عصر حفصی :	۶۹
فصل ششم : مقامات موسیقی در تونس در دوره حفصی و ریشه های شرقی آن:	
.....	۷۰
فصل هفتم : جایگاه رقص و موسیقی در بین فرقه های تصوف در عصر	
حفصی: زوایا و مجالس موسیقی :	۷۱
قسم اول: طرق موسیقی در افریقیه و تولید عرفان با موسیقی :	
قسم دوم : مخالفت و موافقت بزرگان افریقیه با طرق و موسیقی :	۷۲
فصل هشتم : موسیقی مذهبی در دوره حفصیان :	۷۳
قسم اول : مسئله التقاره:	۷۳
قسم دوم : لحن و صوت قرآن و موسیقی:	۷۴
قسم سوم : ادبیات عرب و سبک شعر موشحات و ازجال در دوره حفصی:	
مدح نبوی :	۷۴
قسم چهارم : اشعار و موشحات صوفیانه در عصر حفصی:	۷۵
فهرست منابع:	۷۹
.....	۹۳

پیشگفتار: هنر، مهمترین راه درک کلی، : فلسفه هنر

پژوهش حاضر ترسیمی از ادوار فعالیت زیبا شناختی انسان است که به نام یکی از ملل اسلامی در قرون وسطی ثبت شده است . ملل اسلامی و جوامع دینی ساکن در شهرهای مدیترانه غربی از شهرهای اسپانیا دوره اسلامی (اندلس) تا شهرهای مغرب و افریقه که امروزه آن را شمال آفریقا می خوانند . در ابعاد مختلف هنر از شهرسازی و معماری و نقاشی و موسیقی ، شعر نمونه ها ی ماندگاری پدید آوردند که مورخان بزرگ تاریخ هنر آن را از نقاط شکوه فعالیت نفس دانسته اند . هنر چنانکه در تعبیر فلسفی آمده است نوعی فعالیت برای درک کلی است . این مفهوم درک کلی مشترک بین هنر جوامع دینی است و در یکی از ادوار تاریخ هنر در حوزه مدیترانه در عصر حفصیان در افریقه صورت گرفته است . میراث عظیم انواع فعالیت های هنری این عصر در تاسیس شهر تونس به عنوان جامعه توحید مدار و وحدت بخش و دولت- شهر و پایتخت ماندگار با عمری بیش از هزار سال و آثار بسیاری که امروزه در موزه لوور پاریس و در موزه باردو تونس از این دوره نگهداری می شود . متجلی شده است . پژوهش ، تاریخ اجتماعی هنر اسلامی و کارکردهای آن در تاسیس شهر و سازه های آن را نشان داده است . تاریخ شهرسازی تونس به منزله ، نمونه شهر اسلامی و مثال شهر قرون وسطی است که همه عناصر شهری را در خود دارد . بررسی سیر تاریخی تکامل شهر اسلامی در تونس این شهر را به عنوان کارگاه آموزشی تاسیس و توسعه نمونه شهر اسلامی در آورده است . پژوهش حاضر مرحله تکامل شهرسازی و هنر و معماری اسلامی در تونس است که به عنوان پایتخت حفصیان شکل گرفت .